

ISKENDER YESEVI (PILIZOTA SZANDRA)

A dzsinnek papucs

regényrészlet

1404, Ottomán birodalom, Anatólia, Sivrihisar városa

Timur Lenk leigázta Anatóliát. Bajazid szultán öngyilkos lett a hadifogságban. Felkelések törtek ki a betolakodók ellen. A történetben említett sivrihisari lázadás fiktív – akár a regény karakterei –, ám a körülményeket figyelembe véve akár meg is történhetett volna.

1.

A sikátor patarobajt és fülsértő hujjogást köpött. A zajt a távoli sztyep-pékről ette ide a rossznyavalya. A mokány lovak csúf koloncként viselték a bőrvértes martalócokat, akiknek szó szerint ferde nézése fel-felszökkent a házak ásító ablakaiba. A vezér lassabb haladásra intette társait. Fogatlan vigyorát beleásta a száradó ruhák között settenkedő zöld szemmel verésbe. A fekete kandúr – a párkányon – a piros női papucsot őrizte. Az ő nevét – *Kiszmet*¹ – hímezték rá, mintegy sorsot kísértő amuletté változtatva az egyszerű lábbelit.

– Mungue! Miféle fehérnépet találtál? – köszörülte a nyelvét az egyik harcos. Érces hahotája együtt vergődött a visszhanggal és a többiek vihogásával.

– Kiszmet! Kiscicám! – kiáltotta egy női hang.

A férfiak kíváncsian tekergették a nyakukat. Nem sokáig kellett várniuk, hogy megpillanthassák Didem asszonyt, a városi írnok nejét. A nő elsápadva hátrált a *Sejtán*² fiainak láttán. Bezavarta a macskát a szobába. Rebbenő fekete tincsei lesöpörték a papucsokat. Azok versenyre kélve a galambokkal hajítottak árnyékot a nap korongjára.

Mungue sisakja önkéntelenül kínálta fel magát a *megvetés megnyilatkozásának*.³ A harcos kedvtelve vizsgálta a lábbelit. Megállapította, hogy tulajdonosának kicsi lába van. Elhatározta, hogy meglátogatja az asszonyt, és a maga bugris módján „felvidítja”.

Immár a háta közepére sem kívánta vigyázni a békét a főtéren, farkaszemet nézve a gyülevész népséggel.

Az új elöljáró, Dordzse szerint a lakóknak meg kellett tanulniuk a leckét: mit érdemel a merénylő, aki ura ellen fordul.

PILIZOTA SZANDRA 1976-ban született Dunaújvárosban, jelenleg is ott él, vagonakarítóként dolgozik. 2012-ben saját néven megjelent Szaké c. hainkukötete után Murron Skeats álnéven publikált európai történelem ihlette regényeket, több másik álnéven folyóiratokban közöl verset és prózát egyaránt.

1. Kiszmet – az eleve elrendelt Sors
2. Sejtán – Gonosz
3. Cipőt hozzávágni valakihez – a muszlim vallású embereknél a legnagyobb sértés

Az igazságszolgáltatás beszélt Dordzséból a leégett korániskola helyén, szinte tökéletes török kiejtéssel. Tisztán értette mindenki. Az öt elítélt, a városi hóhér, a tömeg és a katonák egy része.

– Úgy mondjátok, hogy a borjú a ganajáról ismerzik meg. Ezek a férfiak az életemre törtek, és a másvilágra küldték a két legjobb testőrömet. Szívesen láttam volna ezeket a bátor legényeket az én seregemben. Annyit tehetek értük, hogy kegyes leszek. A ti törvényeitek szerint járok el. Az elevenen megnyúztatás helyett hulljék hát a fejük!

A csendet rikoltozás törte szét. Az emberek lökdösődni kezdtek. A mongol lovasságot az emelvény oldalához préselték. A jószágok ledobták magukról a gazdáikat és elmenekültek. Dordzse morózusan vakkantott a testőreire, majd egy csatakiáltással csatlakozott a csetepatéhoz. A hóhér még ekkor is próbált eleget tenni a feladatának, de a feldühödött lakók leráncigálták a kövezetre, és az egyik a hasába mártotta a kését. Mungue késve kiáltott rá, hogy mentse az irháját. Neki is ezt kellett volna tennie. Két idős török férfi ragadta meg a köpönyegénél fogva. A porba lódították. Egy harmadik egy husággal döngette a bordáit. Mungue vonyított a fájdalomtól. Az eget is harci kürtnek vélte, mely azt az átkozott félholdat tutulta miriádnyi csillagostul.

2.

A nyomorúság három lábon bicegett. A mankó a jobb karcsonk alatt támogatta az *áfium*⁴ éltette testet. Veli *Solak*,⁵ a koldus tökéletesre csiszolta a tolvajlás művészetét. Legújabb zsákmányát négy dulakodó ember közül halászta ki. Zihálva lapult a kapualj védelmező ölébe. Fulladozva ölelte magához a pár női papucsot, amit meg tudott menteni:

– Veli Solak, a végzet kiválasztott – vélte hallani. – Menj! Rád várnak! Ott! Szivárvány asszony házában.

*Solongo*⁶ asszony – Dordzse rossz dzsinnje és a bordély kerítőnöje – a pokolba oltott paradicsommal trafikált. Kikent-kifent húrri a férfiembert az örülethez hasonlatos kábulatba taszították. Azt rebesgették, hogy ezek a lotyók boszorkányok, Solongo asszonyt pedig az ördög nemzette erre a cudar világra.

A kerítőnő közönyösen fogadta a két ajtónálló szolga – Hulan és Tseren – által bekísért koldust. Veli Solak a térdén csúszott a sárkányszobrok tekintetének nyílzáporában. A mongol asszony öt párna meghitt társaságában hallgatta üzlete szekérének zörgését. A pénzermék csengtek, a szajhák sikongattak, a férfiak kiáltoztak. Solongo selyemruhájának pillangói sárgán nyitogatták szárnyaikat, mint a fésűféle, ami a kétfelé fityegő fekete kontyát fogta össze.

4. Áfium – ópium

5. Solak – balkezes, törökül

6. Solongo – szivárvány, mongol nyelven

– Hódolatom, Solongo asszony. A mennyek örömeiért jöttem.

– Te tud fizetni?

Veli torka kiszáradt. A nő orra alá tolta a papucsot. Hulan és Tseren hat ökör értelmével bámulták a valószerűtlen jelenetet.

A nő ujjai végigsiklottak Veli Solak elnyútt ábrázatán. A koldus – hogy még erősebb szánalmat csikarjon ki – olyan szerencsétlenül ráncolta a homlokát és düllesztette a szemét, mint a szomszéd falu bolondja.

– Van cipőd, kell új ruha – Solongo nem vette át a különös fizetséget.

Hulan Veli hóna alá nyúlt, aki éppen megköszönte volna ezt a szokatlan segedelmet. Tseren kikapta alóla a mankót és a derekára sózott vele.

– Kegyelem! Allah szerelmére! Kegyelmezzetek! – esett hasra Veli.

A nő kérdően hunyorított: nem ismerte az irgalom fogalmát. Hulan fogta le a kapálózó szerencsétlen flótást. Tseren eltűnt, majd hamarjában rossz női rongyokkal jelent meg.

A szolgálak letépték a *condrákat*⁷ a koldusról. Veli és az öntudata elveszett saját süket ordításában. Kék-zöld foltokkal öltöztették fel a testét, aztán a kiszürkült gúnyába tuszkolták: hogy a lúd kövér legyen, ráadták a női papucsot is.

– Tetszik a portéka, úrnőm?

– Nincsen csúnya leány, Hulan, csak az éjnek hiánya – elmélkedett Solongo az anyanyelvén. – Kedvetek telik benne? Játszadozzatok vele!

A szolgálak torkát vastag hahota szakajtotta. Döngő léptekkel táncolták körbe a négykézláb ringatózó koldust, és egy gúnydalra gyújtottak.

3.

„A piacon az üdvösség is eladó” – Veli Solak maradéktalanul igazolta ezt a régi és bölcs mondást. Lelkének darabjait a női papucsba zárta. Az áfium hiánya krárogott belőle:

– Egy papucsban fél lélek! Értük három *gurust*⁸ kérek!

A tömeg – bár szomjasan szívta fel a szavait – nem buzgólkodott alku-dozás tárgyává tenni a lábbelit. A koldus csalódottan bicegett a falhoz. Fekete monoklikkal ásott sírgödröt magának a galambok fehér hasába és az égbolt kékjébe.

A bőrművestől távozó férfi eleinte önkéntelenül küldött felé egy himlő-helyes fintort: „Élsz még, *efendi*?”⁹ – aztán tekintete a papucsra tévedt.

– Mit keres nálad Solongo asszony papucs, te kutya? – kérdezte gúnyos hangon.

– Jól tudod, *efendi*, alig pár órája, hogy segítettél felvennem!

– Én? – kiáltotta szinte nevetve Hulan. – Fogjátok meg, tolvaj, ellopta Solongo asszony papucsát!

7. Condra – rongy

8. Gurus – török aprópénz

9. Efendi – barátom, törökül

A mankó kiszédült Veli hóna alól, amikor a körülöttük ténfergő utcakölykök acsarogva rátámadtak. Némi *baksist*¹⁰ remélteka mongoltól, de az csendben odébbállt, a hímzett papuccsal a kezében, mielőtt végeztek a kollussal.

4.

A fülke furcsa illatú füstben ázott. A Sejtán Filiz pipájából gomolygott. A magas, dinnyemellű és lapos orcájú néember lassan nyitott ajtót.

– Mit akarsz, te kutya? – Rühellte a mongol szolgát, aki kiütötte a nyeregből a nagy Dordzsét, és Solongo új szeretőjévé lépett elő.

– Ne köpködj a kútba, mert belőle fogsz inni – siklott Hulan tenyere a sötétkék köntös alá. – Ezt neked hoztam – intett tekintetével a földre hajított papucs felé. A lógó csecsek az ujjait sütötték, mint az áfium a pipa hasát.

Hulan olvadó vonásai és a rőt papucs gongként függeszkedett a nő nehéz szemhéjaira. A köntöse réveteg mosollyá fodrozódva ájult a padlóra a göndör fürtök táncában.

– Jó *köpek*.¹¹ Engedelmeskedj, köpek – húzta be Hulant a fülkébe. A papucs a küszöbre zuhant...

Solongo asszony felháborodva bámulta a szerelmi tusát. Hulan a ringyók királynőjével gyakzott. Ingyen.

– A *híg lé és az olcsó hús a papucsban fő*, Hulan! *Ki issza meg?*¹² – csavarta a török szavakat.

– A cipő a tied, úrnőm – tápáskodott fel a szolgál. A hímtagja ingaként ütötte el ennek a napnak a következő óráját.

– Add Filiznek. Öltözz! Filiz, te hoz fűszeres lótejet, Hulan iszik – mongol nyelvre váltott. – Hulan, veled fontos beszédem van.

Később az úrnő szobáját betöltő torokhangú duruzsolás a szeme fekete bogarába cseppent:

– Én, kedves... árulóm...

Filiz – mint Solongo rossz árnyéka – felszolgálta az italt.

– Hűségemet bírod, úrnőm. Mint az életemet – kortyolt a fehér léből.

– Az életed. Az nem Dordzséé? Mit fecsegtél neki?

Hulant kilelte a távoli sztyeppék hidege. Az ital égette a gigáját, mint a Nap Anya.

– Nos, Hulan?

Hulan rángatózva fordult le a kerevetről. Véres-tejes-kásás vallomást okádott a kövezetre.

– Az egyik füled megsüketült, Dordzse – sóhajtotta Solongo elégedetten. – A többiekre is gondom lesz. Ahogyan rád. Filiz! Takarítsd fel a mocskot!

10. Baksis – aprópénz adomány

11. Köpek – kutya, törökül, megvető értelemben

12. A híg lé és az olcsó hús a papucsban fő – a papucs olcsó portéka, szójáték az olcsó húsnak híg a leve mondásból. Ki issza meg? – A megissza a levét mondásból kapcsolódó szójáték, azaz Hulan teteteinek lesz következményük.

– Ahogy kívánod, úrnóm. Nem vonyítasz és ugatsz többé! – köpte a holttestre. A papucs úgy simult a lábára, mint egy második bőr.

A meredek lépcsőfokok koppanva köszöngettek a mongol koponyájának, amely bólingatva követte az istálló félhomályába vesző testet.

– Te! – dobta el az üres vödört az istállószolga. – Gyilkos szuka! – Ordas pofonnal kínálta meg a szajhát, aztán a barátjához térdelt, aki fennakadt szemekkel bámult rá. – Hulan! Ébredj!

– Köpek – ismételte Filiz a saját véréét nyeldekelve. – Hallod? Jönnek a farkasok az úrnőért!

– A farkas. Dordzse. Mi ez az árulás?

– Vidd! – sziszegte a néember. – A farkasoknak az úrnő kell!